

ПОШУК

НАУКОВО-ОСВІТНІЙ ЖУРНАЛ
АСПІРАНТІВ, МАГІСТРАНТІВ, СТУДЕНТІВ, УЧНІВ
ЄВРОПЕЙСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Видання спрямоване на формування наукового гуманістичного світосприймання і мислення, стимулювання наукового пошуку підприємницької ініціативи та творчості аспірантів, магістрантів та студентів, їх активної громадянської та життєвої позиції в сучасному глобалізованому та інформаційно-технологічному світі.

Журнал засновано у 2001 році

№14 (II), 2012

ПОШУК

2012
м. Київ

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

П
О
Ш
У
К

*“З чистого
листка” ...*

травень
ЖУРНАЛ

ЗАСНОВНИК

НАУКОВЕ АСПІРАНТСЬКЕ ТА СТУДЕНТСЬКЕ ТОВАРИСТВО (НАСТ)
ЄВРОПЕЙСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

ЗМІСТ

Вступна стаття	5
----------------------	---

КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ, ОБЛІКУ ТА АУДИТУ
--

<i>Бейко О.П.</i>	
Дослідження аспектів державної підтримки малого підприємництва в Україні	7
<i>Веселий А.Ю.</i>	
Розробка та реалізація цінової політики підприємства.	10
<i>Друкаренко Є.С.</i>	
Процес розробки та реалізації конкурентної стратегії підприємства	13
<i>Єресько Д.С.</i>	
Значення та роль прибутку для діяльності підприємства	16
<i>Єршова О.О.</i>	
Грошові потоки як об'єкт управління фінансовими ресурсами підприємства	19
<i>Задорожна А.І.</i>	
Сутність майна підприємства, його класифікація та принципи формування	23
<i>Кошова Ю.О.</i>	
Методи управління фінансовими ризиками	26
<i>Лапшукова І.В.</i>	
Аналіз підходів щодо визначення фінансового механізму підприємства	29
<i>Меленний В.І.</i>	
Управління матеріально-технічним забезпеченням на підприємстві	33
<i>Оверчук А.В.</i>	
Цінова політика підприємства	37
<i>Петрова А.С.</i>	
Теоретичні аспекти вибору стратегії розвитку підприємства	40
<i>Ромазанов Р.А.</i>	
Особливості реалізації наукової складової частини інноваційного потенціалу та трансферу розробок	44
<i>Стрикаль О.Д.</i>	
Створення ефективного механізму управління банківською діяльністю	49
<i>Талала С.М.</i>	
Теоретичні основи та сучасний стан інвестиційного клімату в Україні	53
<i>Топчій С.М.</i>	
Теоретичні засади управління грошовими потоками підприємства	58
<i>Фадеева О.Ф.</i>	
Сутність оборотних активів як економічної категорії	61
<i>Федорюк Н.М.</i>	
Особливості аудиту запасів виробничого підприємства	64
<i>Франчук А.Д.</i>	
Розробка механізму розвитку підприємства	67
<i>Чоколова С.Д.</i>	
Управління виробничою структурою підприємства	70
<i>Чарторийський Б.О.</i>	
Регулювання соціально-економічної ефективності систем менеджменту підприємств шляхом формування обмежень	74
<i>Ярист К.А.</i>	
Шляхи удосконалення фінансового контролю на підприємствах України	77
<i>Бондаренко Д.Ю.</i>	
Основні підходи до формування принципів та методів управління персоналом на підприємстві	80
<i>Калюжний Д.В.</i>	
Шляхи підвищення рентабельності підприємства	86
<i>Ковнацька З.В.</i>	
Теоретичні засади управління ризиками	90

Внутрішньобанківські відносини залежать не тільки від внутрішньої культури, а й від його формальної та неформальної організаційної структури. На рис. 1. внутрішні взаємодії показані умовно, оскільки різні банки мають різну організаційну структуру. У процесі діяльності банку його структурні підрозділи вступають у різноманітні відносини між собою. Від ступеня їх розвитку залежить успіх у досягненні поставлених перед банком завдань. Тому менеджмент при вивченні мікросередовища повинен мати це на увазі.

Література

1. Банківський менеджмент: Підручник / За ред. О. А. Кириченка, В. І. Міщенко. — К.: Знання, 2007. — 831с.
2. Білик О. Якість банківських послуг: сутність та значення // Регіональна економіка. — 2005. — № 1. — С. 120-130.
3. Герасимович А. М., Алексеєнко М. Д. «Аналіз банківської діяльності» — К.: КНЕУ, 2004 — 599с.
4. Герасименко В. Конкуренція банківського капіталу і методи оцінки її рівня.» // Вісник НБУ. — 2007. — № 4 — С. 22-27.
5. Роуз Питер С. Банківський менеджмент / Пер. с англ. — М.: Дело, 2010. -563с.
6. Рябчиков М.А. Современные методы стратегического управления в банке. // Актуальні проблеми економіки. — 2007. — № 1. — С. 70 — 78.
7. Шелудько Н.М. Роль банківської системи у стимулюванні економічного зростання // Фінанси України. — 2008. — № 3. — С. 120-127.

Талала С.М.

магістрант кафедри економіки, обліку та аудиту Європейського університету

Науковий керівник: к.е.н., доцент

Пузирьова П.В.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТА СУЧАСНИЙ СТАН ІНВЕСТИЦІЙНОГО КЛІМАТУ В УКРАЇНІ

У статті проводиться визначення економічної сутності інвестицій, інвестиційної діяльності та визначається сучасний стан інвестиційного клімату в Україні

Постановка проблеми. Інвестиції є основою розвитку підприємств, окремих галузей та економіки країни в цілому. Від уміння інвестувати залежить розквіт чи занепад власного виробництва, можливості вирішення соціальних й екологічних проблем, сучасний рівень і потенційний динамізм фізичного, фінансового та людського капіталів. Без надійних основ інвестиційної діяльності, якими б професійно володіли спеціалісти відповідного профілю, важко сподіватися на сталий розвиток вітчизняного виробництва, науково-технічний і соціальний прогрес, а з ними і на належне місце у світовому господарстві.

Ефективність, інвестиційної діяльності вирішальною мірою залежить від рівня розвитку капітального будівництва, інвестиційного та промислово будівельного комплексів, що у свою чергу зумовлюється виробничим потенціалом його матеріально-технічної бази, кваліфікацією складу виконавців, науково-технічним рівнем проектних рішень, станом організації та планування інвестиційного процесу, забезпеченістю його фінансовими ресурсами, сукупною діяльністю всіх учасників процесу.

На сучасному етапі розвитку економіки ефективність інвестиційної діяльності залежить від відродження фінансового, фінансово-кредитного та інвестиційного ринків у економіці нашої країни. Економічне піднесення та активність інвестиційної діяльності можуть бути досягнуті тільки шляхом створення діючого ринку капіталів та інвестицій.

Сьогодні Україні як ніколи необхідні зусилля для поживлення господарчого життя з метою забезпечення стабілізації економіки й економічного зростання. Такого результату можна досягти на основі фінансової стабілізації, заохочення заощаджень та інвестицій, структурної перебудови, приватизації, створення ринку капіталів.

Аналіз досліджень та публікацій. Значний внесок у розв'язання проблем щодо оцінювання ефективності інвестиційної діяльності підприємств внесли такі економісти: Бандурка О.М., Беренс В., Хавранек П., Бланк Р., Бондаровська О., Бугрова О., Герасимчук М., Гойко А.Ф., Грищенко Г., Губський Б.В., Демський С., Журко В. Ф., Лях О., Майорова Т.В., Мокій А., Мусієнко В., Новак І.М., Омельченко А.В., Омельченко А., Стирський М.В., Четіжко В., Шевчук В., Рогожин П., Щукін Б.М. та ін.

Мета статті провести визначення економічної сутності інвестицій, інвестиційної діяльності та визначити сучасний стан інвестиційного клімату в Україні.

Виклад основного матеріалу. Інвестиційний клімат — це сукупність політичних, правових, економічних та соціальних умов, що забезпечують та сприяють інвестиційній діяльності вітчизняних та іноземних інвесторів. [9]

Сприятливий інвестиційний клімат повинен забезпечити насамперед захист прав інвестора від інвестиційних ризиків, тобто непередбачених втрат доходу й капіталу. Чинники, що формують інвестиційний клімат країни зображені на рис.1.:

- рівень розвитку продуктивних сил та стан інвестиційного ринку — це стан та структура виробництва, рівень розвитку робочої сили, стан ринку інвестиційних товарів та послуг.
- політичні та правові чинники — створення відповідного законодавчого та нормативного поля, яке залежить від політичної волі законодавчої та виконавчої гілок влади; заходи з державної підтримки та стимулювання інвестиційної діяльності; досягнення стабільності національної грошової одиниці; валютне регулювання; забезпечення привабливості об'єктів інвестування.
- стан фінансово-кредитної системи та діяльність фінансових посередників: інвестиційна діяльність комерційних банків; рівень розвитку та функціонування пара банківської системи; інвестиційна політика НБУ.
- статус іноземного інвестора: режим іноземного інвестування; діяльність міжнародних фінансово-кредитних інституцій; наявність вільних економічних та офшорних зон.
- інвестиційну активність населення: відносини власності в державі; стан ринку нерухомості; стабільність національної валюти тощо.

Рис.1. Чинники, які формують інвестиційний клімат країни [9, с.169]

Сьогодні в Україні формування сприятливого інвестиційного клімату здійснюється з метою створення позитивного інвестиційного іміджу України за кордоном відповідно до Указу Президента України «Про заходи щодо поліпшення інвестиційного клімату в Україні» від 12 липня 2001 року N 512/2001. Відповідно до цього Указу уряд розробив Програму розвитку інвестиційної діяльності в Україні на 2002–2010 рр., де передбачив комплексні заходи щодо дальшого поліпшення інвестиційного клімату в Україні, зокрема [2]:

1) дальшої дерегуляції підприємницької діяльності та лібералізації ділової активності в цій сфері, зокрема, шляхом забезпечення мінімізації втручання органів виконавчої влади у господарську діяльність підприємців, посилення персональної відповідальності керівників органів виконавчої влади за видання нормативно-правових актів, що негативно впливають на ринкове середовище та інвестиційний клімат в Україні;

2) завершення формування стабільної та передбачуваної нормативно-правової бази, яка б ґрунтувалась за принципом рівності всіх інвесторів та забезпечувала всебічне регулювання питань інвестиційної діяльності;

3) забезпечення прозорості процедури прийняття рішень центральними та місцевими органами виконавчої влади, поширення практики публічних обговорень проектів нормативно-правових актів із питань здійснення інвестиційної діяльності;

4) удосконалення механізмів управління корпоративними правами, в тому числі тими, що належать державі, забезпечення збільшення дивідендів (доходів), які нараховуються на акції (частки, паї), що належать державі у майні господарських товариств, посилення захисту прав дрібних акціонерів;

5) усунення структурних деформацій в економіці України шляхом випереджаючого нарощування темпів розвитку споживчих галузей та сфери послуг; залучення у пріоритетні галузі економіки інвесторів, які мають довгострокові інтереси, посилення контролю за додержанням узятих ними інвестиційних зобов'язань;

6) підвищення ефективності процедур банкрутства;

7) забезпечення дальшого реформування податкової системи, в тому числі шляхом зниження податкового навантаження, оптимізації та підвищення прозорості процедури адміністрування податків, безумовного додержання прав платників податків;

8) підвищення інвестиційної привабливості об'єктів приватизації шляхом їх реструктуризації, забезпечення завершення відокремлення об'єктів соціальної інфраструктури) створення рівних умов для учасників приватизації, підвищення прозорості приватизаційних процедур, законодавчого врегулювання з урахуванням міжнародних стандартів та досвіду питань відповідальності за раніше спричинену підприємствами екологічну шкоду;

9) дальшого здійснення адміністративної реформи з метою вдосконалення та підвищення ефективності державного управління, усунення бюрократизму та проявів корупції, вдосконалення партнерських відносин між суб'єктами підприємницької діяльності й органами виконавчої влади;

10) розширення й модернізації транспортної інфраструктури України, зокрема, газотранспортної системи, зростання обсягів транзитних перевезень, створення національної мережі міжнародних транспортних коридорів на основі активізації залучення інвестицій у розвиток транспортної інфраструктури, дорожнього господарства, оновлення рухомого складу підприємств транспорту, в тому числі з використанням механізмів концесії, лізингу;

11) розвитку конкурентного середовища й збільшення надходжень інвестицій у галузі зв'язку, удосконалення тарифного регулювання, сертифікації та стандартизації у сфері надання телекомунікаційних послуг;

12) дальшого зміцнення банківської системи України, зростання рівня концентрації банківського капіталу, збільшення обсягів довгострокової о кредитування реального сектора економіки, практичною запровадження механізмів іпотечного кредитування, забезпечення стимулювання залучення грошових вкладів населення, створення небанківських фінансових установ, стимулювання притоку іноземного капіталу в банківську сферу;

13) пожевлення інвестиційної діяльності у спеціальних економічних зонах і територіях пріоритетного розвитку, па яких запроваджено спеціальний режим інвестиційної діяльності, насамперед на депресивних територіях;

14) стимулювання залучення інвестицій у наукову, науково-технічну та інноваційну діяльність, створення нових та розвитку існуючих технопарків, технополісів, інноваційних бізнес-інкубаторів;

15) сприяння впровадженню судової реформи та забезпечення безумовного виконання судових рішень.

В наукових виданнях останніх років, в засобах масової інформації інвестиційний клімат в Україні одноставно оцінюється як поганий, а інвестиційна діяльність — як незадовільна.

Оцінки інвестиційного клімату України стали ще критичнішими після того, як Державна податкова адміністрація підготувала проект Розпорядження «Про деякі питання зовнішньоекономічної діяльності» від 26 лютого 1999 року №42/99-рп., згідно з яким мала бути призупинена зовнішньоекономічна діяльність 37 спільних підприємств з іноземними інвестиціями. [9.] Особливо гостро вони прозвучали на організованому Інститутом трансформації суспільства 25 березня 1999 р. «круглому столі» на тему: «Сектор іноземного інвестування в Україні: від звуження до знищення?». Так, Олег Соскін, радник Президента України виділив кілька негативних процесів, які стали свідченням погіршення інвестиційного клімату після прийнятого розпорядження: [4]

1. Загострилася конфліктна ситуація навколо підприємств з американськими інвестиціями, яка розглядалася у Конгресі США. Серед них виявилися: «Гала Радіо». «Елаєнт-Київ», «Дженерейшн Юкрейн», «Гранд-отель», «Перехід Мідія», «Ар енд Джей Трейдінг» та «Скоуп Тревел».

2. Загострився конфлікт навколо спільного підприємства «Трансінвестсервіс» (ТІС), в яке було вкладено капітал потужної норвезької компанії «Норск Гідро а.с», яка володіє 82 терміналами з транспортування мінеральних добрив. Конфлікт виплеснувся на міжнародний рівень. Як відомо, ні Міністерство промислової політики, ні Фонд державного майна досі не вирішили цього питання. Компанія «Норск Гідро а.с» вимушена звернутися до Арбітражного суду у Стокгольмі, бо зазнала збитків на десятки мільйонів доларів.

3. Вже четвертий місяць залишається без відповіді лист Посла США Стівена Пайфера до прем'єр-міністра України В. Пустовойтенка. В ньому підкреслюється доцільність залучення стратегічних інвесторів із США в українську сільськогосподарську переробну промисловість та енергогалузь. Ця програма має здійснюватись на базі домовленостей, досягнутих у рамках спільної україно-американської комісії Л. Кучма — А. Гор, прийнятої під час візиту Президента України до США.

4. Серед представників іноземного та українського бізнесу негативно сприйнято Розпорядження «Про деякі питання зовнішньоекономічної діяльності» від 26 лютого 1999 року №42/99-рп, яке мало бути спрямоване насамперед проти СП, причетних до торгівлі тютюном та горілкою. Проте у «список 37-ми» внесено ряд підприємств, які не мали до цього абсолютно ніякого відношення, займалися нормальною підприємницькою діяльністю, вчасно сплачували податки до бюджету (наприклад, «Британіка», «Український мобільний зв'язок», «Студія Лева», «Буртекс» тощо).

О.Соскін наголосив на тому, що з метою сприяння розвитку сектора іноземного інвестування в Україні, усунення проблем, що гальмують функціонування спільних підприємств з іноземними інвестиціями та іноземних компаній в Україні, для забезпечення законності (зокрема ст. 124 Конституції України) та дотримання умов всебічного захисту державних інтересів України доцільно: [6]

1. Міністерству закордонних справ, Міністерству зовнішньоекономічних зв'язків та торгівлі, Національному банку України за участю УСПП, Спільки юристів України, керівників підприємств з іноземними інвестиціями та інших зацікавлених сторін урегулювати створену проблему відповідно до існуючого законодавства.

2. Скасувати Додаток до Розпорядження Президента України від 26 лютого 1999 року №42/99-рп, який є проблемним та прийнятим усупереч чинному законодавству, без достатнього експертного опрацювання і всебічної перевірки діяльності 37 підприємств, зазначених у переліку Додатку.

3. Скасувати п. 2 Розпорядження Президента України від 26 лютого 1999 року, №42/99-рп, в якому рекомендується Національному банку України «вжити заходів щодо зупинення уповноваженими банками здійснення валютних операцій та операцій по рахунках «Лоро», пов'язаних з перерахуванням коштів за зовнішньоекономічними договорами (контрактами) підприємств з іноземними інвестиціями, зазначених у пункті 1 Розпорядження Президента України».

На мій погляд, нам досі бракує усвідомлення, що люди, які вкладають гроші в економіку, стають власниками, а приватна власність — свята і недоторкана. Держава, яка проголосила політику залучення інвестицій, відповідальна за цю політику і за долю приватної власності. Натомість сьогодні маємо Розпорядження, яке зупиняє діяльність підприємств з іноземними інвестиціями. Тож чи є взагалі у такої держави якась політика, якщо вона повсякчас змінюється? В результаті склалася дуже небезпечна ситуація, бо державне рішення ухвалено без належної експертизи і прорахування наслідків. І якщо не буде прийнято конкретних рішень, які дезавуюють це Розпорядження, справа може стати предметом розгляду у міжнародних судах. Відтак сформується імідж України як держави, що зневажає власні закони. Слід зрозуміти, що закон є святий, його не можна порушувати. Закон «Про іноземні інвестиції» (1992 р.) вважався найкращим законом серед прийнятих у пострадянських країнах. Потім його дезавували декретом 1993 р., а згодом вийшов новий закон, проте всі його варіанти підтверджували пільги щодо іноземного інвестування. Якщо закон поганий, потрібно розробити новий закон, але порушувати чинний не повинні ні депутати, ні Президент.

Існує проблема підприємств, які монополізували певні сектори ринку і від яких держава не одержує надходжень до бюджету. Для її врегулювання необхідно розробити дієвий антимонопольний механізм, який впливатиме на підприємства-монополісти. Мікрокриза, яка спровокована невдало прийнятим Розпорядженням, мусить бути подолана на користь іноземного інвестора. Тоді матимемо певні гарантії, що до влади не пройдуть ліві сили, загроза чого реально існує в Україні». [8]

На сучасному етапі приватизації дуже важливим є залучення іноземних інвестицій в економіку України, формування ефективного, відповідального власника, який має довгострокові інтереси стосовно підприємства.

Досягти цього можна шляхом здійснення ряду організаційних, процедурних заходів згідно з законами України. В цьому напрямку вже зроблені деякі кроки. Указом Президента України «Про Державну програму приватизації на 1999 рік» передбачено мінімальне розпорощення акцій підприємств, що приватизуються, визначення ринкових цін продажу об'єктів через організовані ринки.

Привабливість підприємств для потенційних покупців підвищується в результаті їх реструктуризації та передприватизаційної підготовки. Сприятливими у цьому плані є конверсія та розукрупнення окремих виробництв, реструктуризація фінансової заборгованості тощо. Це стане основою зменшення собівартості продукції, забезпечить її конкурентоздатність не тільки на внутрішньому, а і на світовому ринках. За таких умов привабливість приватизації стратегічно важливих об'єктів для інвесторів зростатиме.

Важливим інструментом підвищення привабливості українських підприємств, ліквідності їх акцій на внутрішньому та міжнародних ринках є фінансова реструктуризація. Її суть полягає у зміні структури власного та позичкового капіталу підприємства, складу його активів, відокремлення (продаж, оренда) майна, яке не використовується у технологічних процесах з метою поліпшення фінансового стану підприємства. Одним із основних заходів фінансової реструктуризації є перетворення заборгованості підприємства в акціонерний капітал або продаж заборгованості в обмін на надання кредиторів частки у статутному фонді. Фінансовий ефект зазначеного механізму полягає у фактичному погашенні боргів акціонерного товариства в обмін на цінні папери, швидкому надходженні коштів до бюджету. В результаті значно збільшується реальна ринкова вартість підприємств, що приватизуються. [2]

Індивідуальний підхід до приватизації підприємств дасть можливість забезпечити ліквідність їх акцій. Разом з тим, деякі питання потребують законодавчого вирішення, внесення змін до законів України, що є досить проблематичним через небажання народних депутатів голосувати за все, що стосується приватизації.

Для забезпечення процедури відкритості, прозорості та одноетапності проведення конкурсів з продажу пакетів акцій підприємств і особливо тих, які мають стратегічне значення для економіки та безпеки держави, підготовлено зміни до процедури проведення конкурсів, передбачених Законом України «Про приватизацію невеликих державних підприємств (малу приватизацію)». Така процедура незрозуміла для інвесторів, перешкоджає придбанню пакетів акцій привабливих підприємств. В результаті протягом 1998 р. на конкурсній основі Фондом державного майна було укладено лише 8 договорів з нерезидентами про купівлю-продаж пакетів акцій (Миколаївцементу, Луцького підшипникового заводу, Запорізького феросплавного заводу та ін.). [5]

Висновки. Отже, переважання негативних оцінок сучасного інвестиційного клімату України вимагає його глибокого наукового дослідження, розробки та реалізації низки заходів з метою його поліпшення.

Привабливість підприємств для потенційних покупців підвищується в результаті їх реструктуризації та передприватизаційної підготовки. Сприятливими у цьому плані є конверсія та розукрупнення окремих виробництв, реструктуризація фінансової заборгованості тощо. Важливим інструментом підвищення привабливості українських підприємств, ліквідності їх акцій на внутрішньому та міжнародних ринках є фінансова реструктуризація.

Інвестиціями називаються усі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, у результаті якої створюється прибуток або досягається соціальний ефект. В системі відтворення інвестиціям належить найважливіша роль в справі відновлення та збільшення виробничих ресурсів, а, відповідно, і забезпечення відповідних темпів економічного росту.

Інвестиційна діяльність визначається як сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб та держави щодо реалізації інвестицій, яка здійснюється на основі: інвестування, яке здійснюється громадянами, недержавними підприємствами, державного інвестування, іноземного та спільного інвестування.

Об'єктами інвестиційної діяльності можуть бути будь-яке майно, в тому числі основні фонди й оборотні кошти в усіх галузях та сферах народного господарства, цінні папери, цільові грошові вклади, науково-технічна продукція, інтелектуальні цінності, інші об'єкти власності, а також майнові права.

Література

1. Указ Президента України «Про заходи щодо поліпшення інвестиційного клімату в Україні» від 12 липня 2001 року N 512/2001.
2. Беренс В. Хавранек П. Руководство по оценке эффективности инвестиций. – М.: Интерэксперт, 2005 – с.271.
3. Бондаровська О. Оптимізація інвестиційного забезпечення інновацій// Банківська справа №4, 2009 – с.34-37
4. Бугрова О. Методологічні основи оцінки ризику при прийнятті інвестиційних рішень // Економіка України №1, 2009 – с. 29-32

5. Герасимчук М. Джерела і структура капітальних вкладень// Економіка України №12, 2008 – с.65-68
6. Гойко А.Ф. Организация рынка капитала и инвестиций в Украине-К.: Будивельник, 2008 – с. 320
7. Грищенко Г. Законодавчі гарантії захисту іноземних інвестицій// Право України №7, 2009 – с. 26-30
8. Губський Б.В. Інвестиційні процеси в глобальному середовищі – К.,2008. – с. 473
9. Лях О. Загальні проблеми інвестування та можливості залучення капіталів в економіку// Фінанси України №2, 2009 – с. 30-32
10. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність.-К.: МАУП, 2010 – с. 404

Топчій С.М.

магістрант кафедри економіки, обліку та аудиту Європейського університету

Науковий керівник: д.е.н., професор

Прокопенко Н.С.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація. У статті розглядаються теоретичні засади управління грошовими потоками підприємства, їх сутність та класифікація.

Постановка проблеми. В сучасних умовах господарства багато підприємств поставлені в умови самостійного вибору стратегії та тактики свого розвитку. Самофінансування підприємством своєї діяльності стало першим завданням кожного підприємства. В умовах ринкової економіки, конкуренції і нестабільного зовнішнього середовища необхідно оперативно реагувати на незначні відхилення від нормальної діяльності підприємства. Управління грошовими потоками являється тим інструментом, за допомогою якого можна досягти бажаного результату діяльності — отримання прибутку. Цими обставинами і обумовлено вибір досліджуваної теми.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання засад управління грошовими потоками підприємства розглядалося багатьма вітчизняними авторами, серед них: А.М. Ковалева, А.М. Поддєрьогін, Балабанов И.Т., Бланк И.А., Бріггем Е.Г., Ковалев В.В., Ковалева А.М., Колас Б., Крайник О.П., Крейнина М.М., Овсійчук М.Ф., Павлова Л.П., та ін.

Мета статті. Метою даної статті є дослідження теоретичних основ управління грошовими потоками підприємства, визначення їх сутності та класифікації.

Викладення основного матеріалу. У процесі купівлі-продажу товарів, надання послуг, а також виконання різного роду зобов'язань у грошовій формі відбуваються різноманітні розрахунки та платежі. Платежі також здійснюються за розподілу й перерозподілу грошових коштів. Сукупність усіх платежів створює грошовий потік.

Грошовий потік — це виявлення сутності грошей у русі. Він охоплює процеси розподілу й обміну. На обсяг і структуру грошового потоку на підприємстві справляють вплив стадії виробництва та споживання. Тривалий виробничий процес, який потребує збільшення виробничих запасів, призводить до збільшення платежів, пов'язаних з їх придбанням. Особливе місце займає грошовий потік у процесі реалізації продукції. За товарного виробництва продукт окремого виробника, призначений для споживання іншим суб'єктом господарювання, може дійти до споживача і дати право виробнику на отримання іншого продукту тільки після його оплати. Під час реалізації перевіряється відповідність між обсягом і структурою виробництва та суспільною потребою в них. [4, с.75-76]

Потік грошей супроводжує обмін товарів і послуг, коли здійснюється оплата за товар і гроші переходять від покупця до продавця. У загальній грошовій масі розрізняють активні гроші, що в кожний даний момент беруть участь в обороті, і пасивні (кошти на рахунках суб'єктів господарювання, громадських організацій, кошти населення, інші фонди накопичення і зберігання), що є лише потенційним платіжним засобом. Отже, маса грошей, яка перебуває в обороті, завжди буде меншою за загальну кількість грошей на суму грошових фондів накопичення і зберігання. Останні постійно залучаються в активний грошовий оборот.

Грошові розрахунки можуть набирати як готівкової, так і безготівкової форми. Безготівковим грошовим розрахунком, як правило, віддають перевагу. Це пояснюється тим, що за використання безготівкових розрахунків досягають значної економії витрат на їх здійснення. Сферу готівкових і безготівкових розрахунків розмежовано. Готівкова форма розрахунків застосовується за обслуговування населення — виплата заробітної плати, матеріального заохо-